

Az új főpolgármester

Mától fogva *Bárczy* István Budapest főpolgármestere.

Délután volt az installáció és *Bárczy* Istvánt ma délután, mikor az elnöki pódiumon megjelent, ugyanaz a lelkes tapsorkán fogadta, mint ezelőtt tizenkét esztendővel, mikor először választották meg polgármesterré. Csupa fény, ragyogás, szeretet és lelkesedés volt a kerete ennek az ünnepnek, melynek központja, hőse *Bárczy* István. Ünnepibe öltözött városatyáktól feketéltettek a padok és az erkélyről izgalomtól kipirult gyönyörűges hölgyek köszöntötték az új főpolgármestert, mikor elmondta a hivatali esküt.

Ezelőtt tizenkét esztendővel is ugyanilyen lelkesedéssel fogadták a negyven esztendő polgármestert, mint ma, mikor főpolgármesteri programját mondta el. Akkor csupa tűz volt, tele volt ragyogó tervekkel; bizakodás, reménység áradt a beszédéből. A mai beszéde: inkább visszaemlékezés a múltra. Arról beszélt hogy mennyi mindent akart; mennyi ambícióval, alkotási vágygal, lelkesedéssel indult el azon az uton, amely a mai napig vezetett; arról beszélt, hogy nagyot, jót, szépet, okosat akart minden erejével, tudásával, az egész lelkével és nem minden sikerült úgy, ahogy szeretette volna; és nem végezhetett el mindent, amit szeretett volna... Ezekről beszélt *Bárczy* és melánkólia fátyolozta be a hangját, mikor ezekről beszélt.

— Életemnek legszebb tizenkét évét lelkesedéssel, lázas igyekezettel és ragyogó szeretettel adtam oda azoknak a szép feladatoknak, amelyeket magam elé állítottam —

mondta többi közt. Polgármesteri állásomat, hatalmamot igyekeztem a város javára gyümölcsöztetni. Magamnak nem kerestem soha semmit, sem kitüntetést sem címet, sem egyebet. Az én harcomat becsületesen megharcoltam, a polgármesteri állás tekintélyét és tisztességét hiven megőriztem és most tisztán adom vissza önöknek azt a megbizást, melyet tizenkét évvel ezelőtt kaptam... Közhivatali működésem harmincadik évében életem új korszakának kapuja elé lépek. Nem tudom mi vár rám azontul. Nem tudom ezentul több lesz-e, vagy kevesebb. Az nem is fontos. Csak azt tudom, hogy sok küzdés, fáradtság után elértém annak a hegynek a tetejére, melynek neve: alkotó munka. Most aztán nagyot lélekzem s elindulok, hogy tovább dolgozhassam, tovább küzdjek új állásomban a régi eszményekért a polgárság jövő érvényesüléseért és boldogságáért...

Beszéde nyomán szinte meglevenedett a mult. Látjuk azt a tizenkét esztendőt, melynek erőteljes, céltudatos munkája megreformálta a régi Budapest ábrázatát. Hogy tizenkét esztendő alatt mekkorát fejlődött Budapest és hogy mit köszönhetünk *Bárczynak*, azt csak azok tudják, akik ismerték a régi Pestet is és ismerték „a régi jó idők” krehwinklis állapotokat; félénk és gyámoltalan várospolitikát, mely abban merült ki, hogy nem akart semmit. A klikkek uralkodtak a városban és a klikkfőnökök dirigálták a várost. Ez volt a helyzet, mikor *Bárczy* Istvánt 1906. nyarán polgármesterré választották. *Bárczy* modernséget, haladást, frisséget vitt be a közigazgatásba. Fiatal, képzett, modern gondolkozású munkatársakat vett maga mellé és egy-két esztendő alatt meghódította a fővárost a haladásnak. Egyik

nagyszerű reformtervét a másik után valósította meg. Épített kislakásokat, megváltotta a világitási üzemeket; megvásárolta a Városi Villamos Vasut részvény többségét; fürdőket épített és olyan közlekedési, közegészségi és szociális beruházásokat csinált, melyek nélkül a háboru még sokkalta nagyobb megpróbáltatások elé állította volna a főváros közönségét, mint így.

Természetesen a dolog nem ment tulságosan egyszerűen. Először a klikkek hatalmát kellett kellőképpen leredukálni, aztán meg pénz, rengeteg pénz kellett a sok nagy szabásu terv megvalósításához, mert az iskolaépítéshez is pénz kell, a gázgyár megváltásához is. *Bárczy* minden akadályt elhárított, ami tervei megvalósításának útjában állott. *Bárczynak* minden sikerült, amibe hozzányult. Mellé állt az egész város publikuma és a nagy publikum, az utca, a tömeg kényszerítette rá a klikkfőnököket, hogy ők is segítsenek megvalósítani *Bárczy* terveit. *Bárczy* egy napon azt vette észre, hogy bár a közgyűlésben tulajdonképpen nincs is pártja, de ha szavazásra kerül a sor, mellette van jóformán az egész közgyűlés. *Bárczy* megcselekedte azt a hihetetlen dolgot, hogy a kapitalista voksokkal kommunizálta Budapestet és a klikkekkel csinálta meg a városzocializmust.

Hogy csinálta, mint csinálta? Kihez járt iskolába, kitől tanulta a politikai praktikákat; az emberekkel való bánni tudást? Miképpen „főzte” meg a klikkvezéreket, a közgyűlést; és az egész fővárost? Ma is titok. Ez az ő zsenialitása, amelyet magával vitt a polgármesteri székbe. Aminthogy magával vitte a polgármesteri székbe azt a finom intelligenciát és a nagyszerű érzéket a jó, és helyes dolgok iránt.

Ez az érzék és ez az intelligencia megnyitvált minden tervében, minden koncepciójában, a kicsinyekben éppen úgy, mint a nagyokban. Emberekkel bánni, embereket megismerni senki nem tudott úgy, mint ő.

Mikor ezelőtt tizenkét esztendővel programbeszéde keretében elmondta nagyszerű tervét: álmok álmodójának nevezték. Ezek a tervek tényleg olyan gyönyörűek voltak, mint az álmok, de Bárczy értett hozzá, hogy miképpen kell realizálni az álmaft. Ma már a legnagyobb ellenfelei is rájöttek, hogy Bárczy tulajdonképpen realpolitikós, aki azt vallotta, amit Gambetta: az ember pártokkal kormányoz és — tehetséggel igazgat. Bárczy István csak annyit változtatott a Gambetta máximáján, hogy míg Gambetta a saját pártjával kormányozott, addig Bárczy idegen vezérek pártjait használta föl a kormányzásra. Bárczynak ugyanis sohasem volt saját pártja; az igaz, hogy nem is volt rá szüksége.

Praestigiator volt Bárczy, aki boszorkányos ügyességgel csinálta meg azt a várospolitikát, amely „a régi jó idők” Budapestjét néhány esztendő alatt éviizedekkel vitte előre, és a gyöngye közlekedési alkalmatosságok dacára a fővárost közelebb vitte a Nyugathoz. Le kellett rombolnia a múltat, hogy a romokra ráépíthesse a márt és a jövődöt. Ezekhez az építkezésekhez, a nagyvonalu tervek megvalósításához természetesen sok pénz kellett, de Bárczy megszerezte a pénzt is. Budapest, mely addig kölcsön dolgában teljesen ki volt szolgáltatva a budapesti nagybankok kartelljének, kapott kölcsönt Londonból, Párisból, Berlinből, Svájból; és olcsóbb kölcsönt kapott, mint otthon. Ezekből a kölcsönpénzekből építették 27,5 millióért a kislakásokat, melyekben ma

25.000 ember lakik; ebből a pénzből váltották meg és építették ujja a gázgyárat és az elektromos telepeket, 23 millió koronáért nagy telek komplexumokat vásárolt és ezek a telkek ma körülbelül 80 millió koronát érnek. Csaknem 40 millió koronáért építették iskolákat. Ilyenformán körülbelül 270 millió koronát költöttek a legegésőbb, legszükségesebb intézmények megvalósítására. Ezeknek az intézményeknek az értéke, amelyekre a főváros 270 millió koronát költött: ma körülbelül 8—900 millió koronát érnek. És ha nem jött volna a borzalmas háboru, mely mindent elnyűtt és mindent megdrágított: akkor Budapest most épülhetett, szépülhetett volna tovább azon a bázison, amelyet Bárczy István rakott le. De jött a háboru, mely lassacskán mindent felül, mindent elpusztít és megértjük, hogy Bárczy István olyan melankólikus hangon beszélt az elmúlt tizenkét esztendő nagyszerű eredményeiről, amelyeket a háboru lerongyolt és elpusztított; a tervekről, amelyeket a háboru miatt nem tudott megvalósítani.

Mi, akik tanúi voltunk a nagyszerű és eredményes harcnak, amelyet Bárczy Budapest nagygyá tevése érdekében vívott: mi őszintén szólva, nagyon sajnáljuk ennek a nagyszerű, modern gondolkodásu, europeer embernek a távozását a polgármesteri székéből. Mi még sokat várunk tőle és azt hisszük, hogy főpolgármesteri minőségében szintén nagy hasznára lesz Budapest fejlődésének.

Bárczy István megcsinálta a sémáját annak, hogy milyennek kell lennie a polgármesternek; és — még vagyunk róla győződve — meg fogja csinálni a sémáját annak is, hogy milyennek kell lennie a főpolgármesternek.